

Sectie België – Cyprus/Griekenland

13-17 mei 2018

Bezoek van een parlementaire delegatie aan Cyprus en Griekenland

Leden van de parlementaire delegatie:

- de heer Luk Van Biesen, volksvertegenwoordiger, voorzitter van de bilaterale sectie België-Cyprus/Griekenland;
- de heer Pol Van den Driessche, senator, voorzitter van de Belgische IPU-groep, IPU-facilitator voor Cyprus;
- de heer Stéphane Crusnière, volksvertegenwoordiger;
- Z.E. de heer Luc Liebaut, Belgische ambassadeur met standplaats te Athene;
- mevrouw Luna Sadat, secretaris van de bilaterale sectie.

In het kader van de Interparlementaire Unie werd de sectie België – Cyprus/Griekenland uitgenodigd een bezoek te brengen aan Athene. Er werd beslist een sinds lang uitgesteld bezoek aan Nicosia eveneens aan dit bezoek te koppelen.

Deel 1: Nicosia

Op maandag 14 mei 2018 hadden de leden van de delegatie verschillende ontmoetingen in het Cypriotische Parlement.

Tijdens de ontmoeting met de heer Demetris Syllouris, voorzitter van het Cypriotische Parlement, werd de situatie van Noord-Cyprus uitvoerig besproken. De heer Syllouris sprak van een bezetting door Turkije en betreurde de manier waarop de Europese Unie (EU) dit aanpakt en dat ze – ondanks de situatie in Cyprus – haar relaties met Turkije zo goed als mogelijk probeert te onderhouden. Hoewel er regelmatig pogingen worden gedaan om een consensus te vinden, lijkt dit onmogelijk in een wederzijds klimaat van wantrouwen.

Op economisch vlak is een duidelijk herstel, dat voortvloeit uit het trojka-programma, zichtbaar. Toch is de werkloosheidsgraad bij de jongeren veel te hoog (30 %). Ook de *Brexit* en de mogelijk gevolgen ervan voor Cyprus kwamen tijdens dit gesprek aan bod.

Daarna had de Belgische delegatie een ontmoeting met leden van de commissie voor Mensenrechten en Gelijke Kansen voor Mannen en Vrouwen. Mevrouw Mariella Aristidou, vice-voorzitter van de commissie, wees erop dat er grote vooruitgang geboekt werd inzake de verdediging van de rechten. Er ligt ook een akkoord op tafel om het burgerlijk huwelijk van LGBTI toe te laten. Toch zijn er volgens de commissieleden nog verschillende problemen die niet voldoende aangepakt worden, waaronder de gelijke kansen tussen mannen en vrouwen. Verschillende wetten inzake mensenrechten en gelijke kansen werden aangenomen, maar het blijft wachten op de implementatie ervan. De commissieleden waren het allen eens dat in het voorbije decennium de levenssituatie voor de burgers verbeterd is, maar stelden eveneens dat veranderingen nog steeds nodig zijn.

Ook de rol van de Kerk in Cyprus en haar invloed op het politieke debat kwamen aan bod. Zo blijkt de Kerk nog heel machtig te zijn en kan ze de politieke besluitvorming beïnvloeden. Recent werd in Cyprus een abortuswet gestemd. Parlementsleden die de abortuswet gesteund hebben, worden door de Kerk publiekelijk veroordeeld. Dit kan natuurlijk een invloed hebben op de volgende verkiezingen. Ook seksuele voorlichting lijkt een heikel thema in Cyprus. Bijgevolg heeft het parlement beslist om te werken aan een kader voor seksuele voorlichting, terwijl dat eigenlijk het werk van de regering zou moeten zijn. Een andere ethische kwestie, euthanasie, staat zelfs nog niet op de agenda.

Tot slot werden hier ook de quota vermeld, maar zoals overal hebben die voor- en tegenstanders.

Vervolgens was een ontmoeting gepland met de leden van de Commissie voor Vluchtelingen en Personen die in een enclave wonen, vermist zijn of nadelig beïnvloed worden door de situatie (*House Standing Committee on Refugees, Enclaved, Missing and Adversely Affected Persons*). Voorzitster Skevi Koutra-Koukouma stelde dat er sinds 1974 Grieks-Cyprioten in het door Turkije bezette deel van het eiland wonen. In 1974 waren ze nog ongeveer met 6.000; in 2018 wordt geschat dat ze nog met 380 zijn. Zij ervaren dagelijks de onderdrukking van het Turkse leger; vrouwen worden verkracht, maar durven dit nauwelijks aan te klagen. Hoewel er geen exacte statistieken bestaan, zijn er ook heel veel vermiste personen. Internationale fora zoals de IPU en de OVSE worden gebruikt om druk uit te oefenen op Turkije om de overblijfselen van vermisten te tonen. Ondertussen sterven de Grieks-Cypriotische getuigen die in het Turks-Cypriotische deel van het eiland wonen; ook de begraafplaatsen verdwijnen. Cyprus kan dus enkel nog op Turkije rekenen om betrouwbare informatie te verschaffen.

Op vragen van de Belgische delegatieleden of er ook Turks-Cyprioten vermist worden in het Grieks-Cypriotische gebied, antwoordden de commissieleden dat er inderdaad zijn, maar veel minder. Hetzelfde geldt voor de verkrachtingen: er gebeurden ook verkrachtingen door Grieks-Cyprioten, maar niet op zo'n grote schaal als door het Turkse leger.

Daarnaast wordt ook het culturele patrimonium systematisch vernield in het bezette gebied. Met de steun van de EU wordt nu door een technische commissie, bestaande uit Grieks-Cypriotische en Turks-Cypriotische experts, een lijst opgesteld met alle monumenten die onmiddellijk nood hebben aan restauratie. Het grote probleem hier is dat de Cypriotische staat niet de mogelijkheid heeft om inspecties uit te voeren. Er zijn sinds kort wel een aantal *checkpoints* open tussen Noord- en Zuid-Cyprus, maar men is verplicht zijn identiteitspapieren te tonen.

Op de vraag waarom de Turken niet volledig transparant zijn, werd geantwoord dat de plaatsen waar massagraven liggen, omgevormd werden tot militaire sites. Opgravingen zijn op sommige sites wel toegelaten, maar het is niet gemakkelijk om hiervoor de toestemming te krijgen. Turkije werd hiervoor reeds veroordeeld door het Hof van Justitie van de EU en werd gevraagd een schadevergoeding te betalen aan de families. Het heeft dit echter nog niet gedaan.

De voormiddag werd afgesloten met een ontmoeting met de leden van de vriendschapsgroep Cyprus-België. De heer Yiorgos Lillikas, voorzitter van de vriendschapsgroep, onderstreepte het belang van de interparlementaire dialoog in moeilijke tijden. Sinds 1974 bezet Turkije een deel van Cyprus; de onderhandelingen worden met behulp van de VN verder gezet, maar zonder tastbaar resultaat. Toch meende de voorzitter dat Cyprus vandaag twee voordelen heeft op Turkije: ten eerste is het lid van de EU; ten tweede kan het de EU helpen in haar energiebevoorrading en dus de energie-zekerheid van de EU verzekeren. Deze twee elementen zijn van primordiaal belang en zouden de EU moeten kunnen overtuigen dat ze een actieve rol moet spelen bij de oplossing van het Cypriotische conflict. Door het akkoord met Turkije voor de hervestiging van vluchtelingen, lijkt de EU zich in een moeilijke situatie te bevinden en bijgevolg niet van plan om positie in te nemen over de Cyprus-kwestie.

In de namiddag was een bezoek gepland aan het hoofdkwartier van de UNFICYP (*United Nations Force in Cyprus*).

Daar ontmoette de delegatie mevrouw Elizabeth Spehar, speciaal vertegenwoordiger van de Secretaris-Generaal van de VN en hoofd van UNFICYP, dat bestaat uit een militaire en een civiele component. De militaire component heeft onder meer als opdracht te patrouilleren tussen het Turkse noorden en het Griekse zuiden van het eiland; de civiele component heeft onder andere als taken de politieke liaison tussen de autoriteiten van Noord en Zuid te verzekeren, de problemen in de bufferzone te ontzenuwen en de contacten tussen beide gemeenschappen te promoten.

Uit de verschillende onderhandelingsrondes is gebleken dat een compromis tussen Noord en Zuid onmogelijk is: het wantrouwen tussen beide partijen is heel groot en er lijkt ook onvoldoende politieke wil te zijn om een oplossing te vinden. Sinds de laatste onderhandelingen in Transmontana in juli 2017 zit alles vast; Turkije had op voorhand laten weten dat het een akkoord wilde bereiken, maar dat dit de laatste kans zou zijn. De Secretaris-Generaal van de VN heeft aan beide partijen laten weten dat hij

beschikbaar blijft voor de onderhandelingen, maar dan moet de wil bestaan om tot een oplossing te komen.

Een discussiepunt betreft de grote hoeveelheden koolwaterstof die in de Cypriotische territoriale wateren gevonden werden. De Italiaanse vennootschap Eni is als eerste in 2018 begonnen boren, maar ze werd al snel door Turkije verhinderd om haar activiteiten verder te zetten. De exploitatie van de natuurlijke rijkdommen maakt deel uit van de oplossing, maar die oplossing kan alleen maar federaal zijn.

Mevrouw Spehar benadrukte nog dat een *peacekeeping mission* niet eeuwig mag blijven bestaan. De UNFICYP werd opgericht in 1964 en is de oudste en langstduurende missie van de VN. Op termijn zou de bufferzone moeten verdwijnen en zou een transitieperiode het land moeten herenigen. Doordat de Turkse invloed in het noorden blijft toenemen, lijkt een oplossing steeds moeilijker te vinden.

Na deze gesprekken vond een wandeling plaats door de bufferzone.

's Avonds was er een werkdiner met Z.E. dhr. Andreas D. Mavroyiannis, ambassadeur en onderhandelaar namens de Grieks-Cyprioten. Hij noemde België een voorbeeld, dat zich van een eenheidsstaat heeft omgevormd tot een federale staat waarin de deelstaten steeds meer bevoegdheden krijgen. Het blijft echter belangrijk een evenwicht te vinden tussen de eenheid en de diversiteit van de verschillende componenten van de federale staat.

De Grieks-Cyprioten weten dat ze toegevingen zullen moeten doen aan de Turks-Cyprioten. Ze willen echter wel dat eerst aan twee voorwaarden wordt voldaan door de Turks-Cyprioten, namelijk de terugtrekking van de Turkse troepen en de afschaffing van de garantieregeling.

Het is nu belangrijk de mensen weer hoop te geven, in het bijzonder aan de jongeren, en hun vertrouwen te herwinnen. Een mogelijk akkoord tussen de Grieks-Cyprioten en de Turks-Cyprioten zal immers door een referendum moeten worden bekrachtigd.

De ambassadeur had nog een sprankeltje hoop op een doorbraak. Als die er echter niet komt binnen een aantal maanden, dan zal er nooit meer een oplossing gevonden worden. Alle opties zijn uitgeput. Het is jammer dat de internationale gemeenschap niets doet om de situatie in Cyprus aan te pakken.

Op dinsdag 15 mei 2018 vonden een aantal ontmoetingen op gouvernementeel niveau plaats. De delegatieleden werden eerst ontvangen door twee medewerkers van de dienst voor Koolwaterstoffen van het Ministerie van Energie, Handel, Industrie en Toerisme. Zij gaven meer uitleg over de exploratie- en exploitatiecontracten voor de ontginning van koolwaterstoffen in de Cypriotische wateren en over het opwekken en het gebruik van hernieuwbare energie in Cyprus.

Daarna stond de heer Andreas Charalambous, directeur van het directoraat voor Financiële Stabiliteit van het Ministerie van Financiën, de delegatieleden te woord. Hij wees erop dat Cyprus een diensteneconomie heeft, grotendeels gericht op toerisme, shopping,... De overheidsfinanciën zijn gezond en sinds 2015 heeft Cyprus een overschot.

De voorbije jaren werden veel hervormingen doorgevoerd, onder meer van de pensioenregeling en de bankensector. De Cypriotische economie lijkt zich goed hersteld te hebben na de financiële crisis.

De ontmoetingen in Nicosia werden afgesloten met een gesprek met Z.E. dhr. Minas A. Hadjimichael, permanent secretaris van het Ministerie voor Buitenlandse Zaken, die terugkwam op de onderhandelingen met Turkije. Het enige waarover beide partijen het eens zijn is dat er voor het ogenblik geen akkoord kan worden gevonden. De moeilijke relaties tussen Griekenland en Turkije bemoeilijken eveneens het vinden van een oplossing voor het Cypriotische probleem.

Cyprus is een klein land, zonder volwaardig leger. Het heeft dan ook moeite om het hoofd te bieden aan Turkije, dat zich bijzonder agressief opstelt op het eiland. Als lid van de EU verwacht het door vreemde troepen bezette Cyprus hulp van Europa. Toch gebeurt er niets.

Turkije zou een beslissing moeten nemen over het statuut van de Turks-Cyprioten, die vooral gebruikt worden om de Turkse belangen op Cyprus te verdedigen. De Turks-Cypriotische gemeenschap wordt bovendien beïnvloed door de aanwezigheid van Turkse leerkrachten, mollahs,... De precaire situatie op het eiland zorgt voor instabiliteit in het oostelijke Middellandse Zeegebied.

Cyprus wenst terug een eengemaakte staat te worden in de EU. Het is belangrijk dat de Turks-Cyprioten beseffen dat ze niet alles zullen krijgen wat ze vragen, ook al zullen ze sowieso meer krijgen dan wat proportioneel gerechtvaardigd is.

Deel 2: Athene

Op woensdag 16 mei 2018 werden de delegatieleden in het Griekse parlement verwelkomd door de heer Nikolaos Manios, voorzitter van de IPU-vriendschapsgroep Griekenland-België, en een aantal leden van de vriendschapsgroep.

De heer Manios verwelkomt de delegatieleden en spreekt de hoop uit dat dergelijke ontmoetingen kunnen helpen om een oplossing te vinden voor de problemen van Griekenland en de EU. Hij en zijn collega's vinden het heel belangrijk dat het euroscepticisme bestreden wordt. In het kader van de parlementaire diplomatie, zowel bilateraal als multilateraal, kunnen interessante ontmoetingen plaatsvinden.

Er werd uitgebreid ingegaan op de situatie van de EU. De Griekse parlementsleden wezen op een tekort aan solidariteit, een slecht beheer van de migratiecrisis en de afwezigheid van het sociale luik als mogelijke oorzaken van het euroscepticisme. De Belgische parlementsleden wezen daarnaast op het

belang van de strijd tegen fiscale en sociale dumping. Het is dus belangrijk een evenwicht te vinden tussen economische efficiëntie en sociale bescherming van de burgers.

De Griekse gesprekspartners vermeldden eveneens de opsluiting van twee Griekse soldaten in Turkije en vroegen de Belgische parlementsleden een resolutie neer te leggen om de vrijlating van deze Griekse soldaten te vragen.

Vervolgens ontmoetten de delegatieleden leden van de commissie voor Economische Zaken van het Griekse Parlement. Zij herinnerden eraan dat het einde van het 3de economisch aanpassingsprogramma in zicht was en onderstreepten de positieve toekomstperspectieven voor de Griekse economie. De commissieleden vonden dat het tijd werd om het overschot opnieuw te investeren in de economie en de daling van de pensioenen een halt toe te roepen.

Naast een beleid dat investeringen aanmoedigt, vonden de leden het belangrijk om de jonge, gediplomeerde Grieken zo veel mogelijk in Griekenland te houden door hen toekomstperspectieven te bieden. Ook de strijd tegen belastingfraude en -ontwijking blijft prioritair.

Tot slot vonden de Griekse parlementsleden het heel belangrijk dat de Economische en Monetaire Unie ondersteund werd door een sociaal luik.

In de namiddag stond een ontmoeting met de heer Yannis Amanatidis, adjunct-minister voor Buitenlandse Zaken, op het programma. De heer Amanatidis is voornamelijk bevoegd voor culturele en religieuze kwesties. Hij nam de gelegenheid te baat om meer uitleg te vragen over het feit dat Vlaanderen beslist heeft buitenlandse studiebeurzen tijdelijk op te schorten. De Belgische delegatie heeft erop gewezen dat het een beslissing is van de Vlaamse regering om het hele systeem van buitenlandse studiebeurzen te hervormen. De commerciële uitwisselingen tussen Griekenland en België zitten echter wel in de lift: landbouw- en mariene producten, toerisme,...

De adjunct-minister ging daarna in op de rol van Griekenland als stabilisator van de hele regio en als beschermer van de Europese buitengrenzen. Ook de uitbreiding van de EU en de problemen die bij sommige kandidaat-lidstaten (FYROM, Albanië, Kosovo,...) rijzen, kwamen uitgebreid aan bod.

De migratiecrisis blijkt echter het grootste probleem te vormen; alle lidstaten van de EU zouden solidair moeten zijn met Griekenland.

De ontmoetingen in het Griekse Parlement werden afgesloten met een gesprek met de heer Kostas Tsiaras, volksvertegenwoordiger en secretaris-generaal van de politieke fractie *Nea Dimokratia*. Als oppositielid heeft de heer Tsiaras vooral het beleid van de huidige Griekse regering bekritiseerd. Populisten komen aan de macht omwille van beloften die de regeringen niet kunnen verwezenlijken. Het is belangrijk geen irrealistische verkiezingsbeloften te maken; het beleid van Syriza blijkt uiteindelijk volledig te verschillen van wat het tijdens de verkiezingscampagne beloofde.

De dag werd afgesloten met een ontmoeting met vertegenwoordigers van de *International Organization for Migration (IOM)*, het Internationaal Comité van het Rode Kruis (ICRC), de Ondersteuningsdienst voor structurele hervormingen (*Structural Reform Support Service - SRSS*) en de Hoge Commissaris van de Verenigde Naties voor de Vluchtelingen (UNHCR). Uit de gesprekken is gebleken dat Griekenland het hoogste aantal vrijwillige terugkeerders heeft in de hele EU; dit is te danken aan een goede communicatie met de asielzoekers.

De staat van de centra voor preventieve opsluiting, beheerd door de politie, is echter problematisch. De algemene staat van deze centra, alsook de afwezigheid van specifieke zorgen, versterken de trauma's die de migranten in hun land van herkomst opgedaan hebben. Hoewel de financiering (vanuit de EU) beschikbaar is, lijkt het geld niet op de juiste manier gebruikt te worden. Bovendien vindt men niemand om voor zo'n laag salaris dit werk uit te voeren.

Eens erkend als vluchteling, moeten de migranten ook voldoende steun krijgen en moet werk gemaakt worden van hun integratie door het aanleren van de taal, het aanbieden van een job en een woning,...

Toch worden vragen gesteld over de capaciteit van de Griekse regering om de migratiecrisis verder aan te pakken, zeker wanneer het 3de economisch aanpassingsprogramma voorbij zal zijn en Griekenland de opvang verder zal moeten blijven organiseren.

Op donderdag 17 mei 2018 werd eerst een bezoek gebracht aan de Griekse Asieldienst. De heer Markos Karavias, directeur van de Asieldienst in Athene, heeft het verloop van de asielprocedure beschreven. Na de pre-registratie (waarbij de identiteit bekend gemaakt wordt en de biometrische gegevens verzameld worden), worden de vluchtelingen verdeeld over regionale registratiecentra, die soms gespecialiseerd zijn in bepaalde nationaliteiten. Daar kunnen ze hun asielaanvraag indienen. Op het vasteland verloopt de asielprocedure vlotter dan op de eilanden, waar het grootste aantal migranten aankomt en een gebrek aan manschappen en infrastructuur de procedure ingewikkelder maakt.

Vervolgens ontmoetten de delegatieleden de heer Athanasios Eliopoulos, vice-minister voor Werk, Solidariteit en Sociale Zekerheid. De vice-minister wijst erop dat de werkloosheid sinds 2015 van 27 % gedaald is naar 20 %. Dit is een goede evolutie, maar er is nog werk aan de winkel. De jeugdwerkloosheid in het bijzonder blijft met 40 % problematisch hoog.

Een ander probleem betreft de afwezigheid van collectieve arbeidsovereenkomsten, waardoor er geen sectorale onderhandelingen mogelijk zijn en werknemers moeilijk beschermd kunnen worden wanneer een onderneming failliet gaat.

Deeltijds werk en zwartwerk komen frequent voor. Door de vele inspecties en aangifte door werknemers is het de overheid gelukt het zwartwerk aan te pakken. Het feit dat werknemers er niet voor terugdeinzen hun werkgever aan te klagen bewijst dat ze niet bang zijn om hun werk te verliezen en ander werk te vinden. Paradoxaal genoeg is dit een teken van een herstellende arbeidsmarkt.

Onder de werklozen is er een harde kern van niet-gekwalificeerde, langdurige werklozen voor wie het onmogelijk lijkt werk te vinden, ondanks de vele opleidingen die aangeboden worden en de subsidies voor de ondernemingen om hen in dienst te nemen.

Tot slot verwijst de vice-minister naar het Griekse voorstel om de uitgaven in de strijd tegen de werkloosheid buiten de begroting te houden, zodat deze de staatsschuld niet nog groter zouden maken.